Is Verassing (Kremasie) Sonde?

Selfstudie

ABSTRAK

Hierdie dokument ondersoek die teologiese en historiese vraag: "Is kremasie sonde?" Dit ontleed Bybelse tekste en historiese gebruike om die beswaar te takel dat kremasie die opstanding van die liggaam verhoed. Die bevinding is dat die Bybel nie kremasie verbied nie, en die kerklike tradisie het in die moderne era grootliks die historiese besware laat vaar. Die Bybelse 'gruwel' lê in die motief van **ontering** (soos in Amos 2:1), terwyl respekvolle kremasie as 'n neutrale keuse aanvaar word. Die fokus word verskuif na God se almag om die **geestelike** liggaam op te wek, ongeag die lot van die aardse oorskot.

Ockert Jansen van Nieuwenhuizen

2025

Oorsprong van Lykverbranding

Die soekresultate dui op 'n **heidense oorsprong** en 'n wye verspreiding in die antieke wêreld:

- **Antieke Tye:** Primitiewe volke en stamme, insluitend in Kanaän, het reeds die gebruik geken en beoefen.
- **Oosterse Godsdienste:** Onder die **Brahmane** en **Boeddhiste** in Indië was en is dit 'n eeue-oue gebruik wat met spesifieke godsdienstige rituele gepaard gaan. Dit word daar gesien as 'n deurgang na 'n ander staat van lewe, waar die liggaam na die basiese elemente (vuur, lug, grond) moet terugkeer.
- **Antieke Germane:** Hulle het glo dat demone nie na 'n verbrande mens se huis sou terugkeer nie.
- **Romeinse Ryk:** Slegs die ryk Romeine kon hulself glo laat verbrand vanweë die koste.

Dit is moeilik om **een spesifieke plek** aan te wys, aangesien die praktyk onafhanklik in verskillende kulture ontstaan het, dikwels met godsdienstige of filosofiese betekenisse.

Metodes van Verbranding

- **Platformverbranding:** 'n Lyk word op 'n geboude platform geplaas en aan die brand gesteek. Dit is die tradisionele metode wat histories in baie kulture, veral in Indië (bv. langs die Gangesrivier), beoefen word.
- **Bootverbranding:** Die lyk word in 'n bootjie geplaas, aan die brand gesteek, en dit vaar op die water weg. Dit is 'n metode wat histories met die **Vikinge** en ander Noorse volke geassosieer word, as 'n manier om die oorledene se reis na die hiernamaals te eerbiedig.
- **Moderne Kremasie (Industrieel):**
    - **Krematoriumoond:** Dit is die algemeenste en wetlik voorgeskrewe metode in die moderne Westerse wêreld, waar die lyk in 'n beheerde kamer (oond) met hoë hitte verbrand word.

Amos 2:1 — Die Vuur van God se Oordeel

Die vers is die profeet Amos se aankondiging van God se oordeel oor die koninkryk **Moab**.

1. Die Vers (Amos 2:1)

Amos 2:1 (Afrikaanse Ou Vertaling) "So sê die HERE: Weens **drie oortredinge** van Moab, ja, weens **vier**, sal Ek dit nie herroep nie, omdat hy die **bene van die koning van Edom** tot **kalk** verbrand het."

2. Die Historiese Konteks: Die Vreeslike Misdaad

Die "gruwel" hier is nie die daad van verbranding (kremasie) op sigself nie, maar die **spesifieke doel en die ontheiliging** agter die daad.

- **Die Gebeurtenis:** Dit verwys waarskynlik na 'n historiese militêre konflik wat in **2 Konings 3** beskryf word. Tydens 'n oorlog tussen Israel, Juda en Edom teen Moab, het Moab in hul laaste wanhoop op die mees gruwelike wyse gereageer.
- **Die Oortreder: Moab** (nie Israel of Juda nie) word geoordeel.
- **Die Slagoffer:** Dit gaan oor die lyk van die **Koning van Edom** (of dalk 'n verwysing na die koning van Moab wat sy eie seun as offer verbrand het, maar in Amos is die fokus op die Edomitiese Koning se bene).
- **Die Misdaad (Ontheiliging):**
    - Die Moabiete het die liggaam/bene van die Edomitiese koning **uit sy graf** gehaal.
    - Hulle het dit verbrand **totdat dit 'n poeier ('kalk') geword het**.
    - Dit was 'n uiterste daad van **ontering, wraak en onmenslikheid**. In die antieke Nabye Ooste was behoorlike begrafnis 'n absolute noodsaaklikheid vir die siel se rus. Om die bene te verbrand en tot stof te verpoeier was die **ergste moontlike manier** om wraak op 'n vyand te neem. Dit het die oorledene se ewige rus ontsê en was 'n daad van **totale vernedering**.

3. Toepassing op die Moderne Tyd

Die vers in Amos **veroordeel nie kremasie** as 'n begrafnisprosedure nie. Dit veroordeel:

- **Die Ontering van die Dode:** Die daad om die oorskot van 'n mens uit sy rusplek te haal en dit as 'n **daad van wraak of haat** te verbrand.
- **Onmenslike Geweld:** God se oordeel oor Moab kom omdat hulle die basiese menslike respek vir die dooies verontagsaam het in 'n uitbarsting van uiterste, sinnelose geweld.

Gevolgtrekking: Die gebruik van **Amos 2:1** om moderne, waardige en respekvolle kremasie in 'n krematorium te veroordeel, is 'n **verkeerde interpretasie** van die Skrif. Die vers fokus op die **motief** van wraak en ontering, nie die metode van verassing self nie.

Die Gruweldade van die Holocaust

Die gebeure het plaasgevind tydens die **Holocaust** in die Tweede Wêreldoorlog (1941–1945), waar Nazi-Duitsland stelselmatig sowat ses miljoen Jode vermoor het.

- Die Jode is in konsentrasie- en uitwissingskampe, soos Auschwitz-Birkenau, **vergas** en daarna in krematoriums **verbrand**.
- Die **storting van die as in riviere** was deel van die Nazi's se poging om alle bewyse van hul misdade te vernietig en die liggame van die slagoffers te ontheilig.

Hierdie dade was **misdade teen die mensdom** en die storting van die as was 'n bykomende daad van onmenslikheid en die totale verontagsaming van die menswaardigheid van die slagoffers.

Verbranding van Misdadigers

Daar is bewyse, beide in die Skrif en in Joodse tradisie, dat **verbranding** in sekere gevalle as 'n straf vir **ernstige misdade** gebruik is. Dit was egter **nie** die standaardmetode van teregstelling nie.

1. In die Ou Testament (Die Tora)

Die Mosaïese Wet het verbranding as 'n straf voorgeskryf vir 'n paar van die **mees onwelvoeglike en hoogs aanstootlike seksuele oortredings** wat die suiwerheid van die gemeenskap bedreig het.

- **Levitikus 20:14**

  "'n Man wat 'n vrou en haar moeder neem, begaan 'n skandelike daad; **hulle moet met vuur verbrand word**, hy sowel as hulle, sodat daar geen skandelike daad onder julle sal wees nie." (Verwys na bloedskande).

- **Levitikus 21:9** (Rakende die dogter van 'n Priester)

  "En as die dogter van 'n priester haar ontheilig deur hoerery te pleeg, ontheilig sy haar vader; **met vuur moet sy verbrand word**."

In hierdie gevalle was die verbranding 'n uiterste daad van **suiwering** vir die gemeenskap, wat die absolute erns van die misdaad onderstreep het.

2. Die Verwysing na Jerusalem se Mure

U spesifieke verwysing na die verbranding buite die mure van Jerusalem hou waarskynlik verband met die vallei van **Hinnom (Gehenna)**.

- **Gehenna (Die Vallei van Hinnom):** Hierdie vallei, net buite die suidwestelike mure van Jerusalem, het histories gedien as 'n plek waarheen afval, mis en die **liggame van misdadigers** wat nie 'n eerbare begrafnis verdien het nie, weggeneem en moontlik verbrand is. Die konstante smeulende vure om die afval te vernietig het Gehenna later in die Joodse en Christelike teologie 'n **sinoniem vir die hel** ("die plek van ewige vuur") gemaak.

Kortom: Verbranding was 'n uitsonderlike, uiterste straf vir spesifieke "gruwel-misdade" in die antieke Israelitiese wet, en daar is historiese verbande met die verwydering en moontlike verbranding van die liggame van misdadigers buite Jerusalem se mure.

Die konsensus onder die meeste teologiese en historiese geleerdes oor die bevele in **Levitikus** oor verbranding, is dat die persoon **eers doodgemaak is** voordat die liggaam verbrand is. Hulle is **nie lewendig verbrand** nie.

3. Die Hoofstraf: Steniging

Die Joodse reg (soos geïnterpreteer in die Talmud) het steniging gesien as die primêre en mees aanvaarde vorm van teregstelling vir baie hoofmisdade (bv. afgodediens, Sabbat-oortreding, sekere seksuele misdade).

- **Metode vir Verbranding (Volgens Latere Interpretasie):** Waar die Tora verbranding vir 'n misdaad beveel het (soos in Levitikus 20:14), het latere Joodse interpretasie (soos die Sanhedrin-hof) dikwels voorgeskryf dat die persoon **eers gestenig** moes word om sodoende 'n vinnige en minder pynlike dood te verseker. Die verbranding van die liggaam was dan 'n bykomende, simboliese daad van **vernietiging** en **suiwering** om die gruweldaad wat gepleeg is te onderstreep.

4. Die Vermyding van Langdurige Pyn

Alhoewel die straf bedoel was om swaar te wees, was daar 'n beginsel in die Joodse reg om **onnodige, langdurige pyn** (soos lewendige verbranding) te vermy. Die primêre doel was die uitvoering van die reg en die suiwerheid van die gemeenskap, nie die uiterste lyding van die individu nie.

5. Opsomming van die Strafformules

Die strafformule vir die misdade wat **verbranding** behels het (soos bloedskande of die priesterdogter se ontheiliging) was dus waarskynlik:

1. **Doodmaak:** Deur steniging of 'n ander vinniger metode.

2. **Verbranding:** Die lyk is dan verbrand om die erns van die misdaad en die noodsaaklikheid van suiwerheid te demonstreer.

Kortom: Dit is hoogs onwaarskynlik dat die Joodse reg **lewendige verbranding** van misdadigers toegelaat het. Hulle is waarskynlik eers met 'n vinniger metode tereggestel, soos **steniging**, voordat die liggaam as 'n laaste daad van verdoeming verbrand is.

Die Verbranding van Saul en Sy Seuns

1 Samuel 31:11-13 (OAV) "Toe die inwoners van Jabes in Gílead hoor wat die Filistyne met Saul gedoen het, het al die weerbare manne opgestaan en die hele nag deur geloop en die liggaam van Saul en die liggame van sy seuns van die muur van Bet-San afgehaal. En hulle het na Jabes gegaan en **dit daar verbrand**. En hulle het die **bene** geneem en dit begrawe onder die tamariskboom in Jabes; en hulle het sewe dae lank gevas."

Die Uitsonderlike Rede: Eerbied en Noodsaak

Hierdie daad was nie 'n standaardaangeleentheid nie; dit was 'n daad van **dapperheid, eerbied en noodsaaklikheid** onder buitengewone omstandighede:

1. **Ontheiliging deur die Vyand:** Die Filistyne het Saul se liggaam en die liggame van sy seuns **verontreinig** deur hulle aan die muur van Bet-San uit te hang, wat 'n uiterste daad van ontering vir die verslane vyand was.
2. **Beskerming en Eer:** Die manne van Jabes, wat deur Saul vroeër gered is, het 'n dapper tog onderneem om die liggame te herwin.
3. **Die Rol van Vuur:** Die liggame was waarskynlik **onherkenbaar geskend en in 'n toestand van ontbinding** (of sou vinnig in die Midde-Oosterse hitte verrot het). Deur die liggame te verbrand, het hulle:
    - **Die Ontheiliging beëindig** en verhoed dat die Filistyne die liggame verder kon onteer.
    - **Die oorskot "gesuiwer"** van die vuilheid en wonde.
    - **Die oorblyfsels tot 'n hanteerbare vorm gereduseer** (die bene).
4. **Die Finale Eer:** Hulle het die **bene** (die oorblywende oorskot ná verbranding) **begrawe**, wat die belangrikste seremoniële daad van 'n Joodse begrafnis voltooi het.

Dit toon aan dat hoewel begrafnis die norm was, die verbranding van 'n liggaam aanvaarbaar was as dit gedoen is **met die motief van eerbied** en om 'n groter ontering of gruwel te verhoed. Die feit dat die Bybel hierdie optrede **nie veroordeel nie**, maar eerder dit as 'n daad van getrouheid beskryf, is baie betekenisvol.

Die Verbranding van "Hekse": Die Motief

Die heksejagte en die verbranding van veroordeelde "hekse" in Europa (veral tussen die 15de en 18de eeu) was 'n komplekse verskynsel wat meestal val onder **uiterste straf en suiweringsdood**, nie bloot ontering nie.

1. Die Sielkundige Motief: Suiwering

- **Verkryging van die Siel:** Die primêre teologiese aanname was dat die veroordeelde "heks" 'n **verbond met die Duiwel** gesluit het. Die daad van verbranding was bedoel om die liggaam te vernietig en sodoende die **suiwerheid** van die gemeenskap en die kerk te herstel.
- **Vrees vir Herlewing:** Daar was 'n bygeloof dat verbranding sou verhoed dat die liggaam op 'n "bose" wyse sou kon opstaan of voortbestaan as dit bloot begrawe word.

2. Die Regs-Motief: Uiterste Misdaad

- **Hoogverraad teenoor God:** Die oortreding is nie net as moord of diefstal gesien nie, maar as **kettery** en **hoogverraad** teen God en die Staat.
- **Die Brandstapel:** Die straf deur vuur was tradisioneel gereserveer vir misdade wat 'n uiterste morele verontwaardiging veroorsaak het, soos kettery en hoogverraad. Dit was dieselfde rede waarom die Ou Testament verbranding vir sekere seksuele gruwels beveel het (**Levitikus 20:14**)—as 'n daad van **openbare afkeuring** en suiwering.

3. Die Metode van Dood

Soos met die verbranding van misdadigers in die Joodse wet, was die primêre doel die **dood** van die beskuldigde.

- **In Sommige Jurisdiksies:** Die veroordeelde is **eers verwurg of op 'n ander manier doodgemaak** voordat die liggaam verbrand is om onnodige en uitgerekte lyding te vermy (dieselfde beginsel wat ons by Joodse wet gesien het).
- **In Ander Jurisdiksies:** Hulle is ongelukkig wel **lewendig verbrand**, wat hierdie straf een van die mees barbaarse in die Westerse regstelsels maak.

Opsomming: Die verbranding van "hekse" was 'n **publieke teregstelling** en 'n rituele daad wat Godsdienstige gesag wou gebruik om die gemeenskap van 'n veronderstelde uiterste, duiwelse invloed te suiwer. Dit word gesien as 'n uitsonderlike, uiterste straf.

Vier Hoofmotiewe vir Liggaamverbranding

Die redes waarom mense liggame verbrand het, kan in vier breë, kontekstuele motiewe verdeel word:

1. Vernietiging en Verontagsaming (Die Gruweldaad)

- **Motief:** Om alle fisiese bewyse van 'n misdaad te vernietig of om die oorledene se nagedagtenis te onteer uit wraak.
- **Voorbeelde:** Die Nazi-vergassingskampe waar as in riviere gestort is om spore te verberg, en die daad van Moab om die Koning van Edom se bene tot kalk te verbrand (**Amos 2:1**).

2. Uiterste Straf en Suiwering (Die Wet)

- **Motief:** Om die uiterste erns van 'n sekere misdaad te demonstreer en die gemeenskap simbolies te "suiwer" van die gruweldaad.
- **Voorbeelde:** Die Mosaïese Wet wat verbranding vir spesifieke onwelvoeglike seksuele misdade beveel het (**Levitikus 20:14**), en die verbranding/wegdoen van die liggame van misdadigers in die vallei van Hinnom (Gehenna).

3. Eerbetoon en Beskerming (Die Uitsondering)

- **Motief:** Om die liggaam te beskerm teen verdere ontering deur 'n vyand, en om die oorskot tot 'n hanteerbare vorm te reduseer vir 'n eerbare begrafnis.
- **Voorbeelde:** Die manne van Jabes wat Saul en sy seuns se liggame verbrand het om hulle van die muur van Bet-San te herwin en hulle bene daarna te begrawe (**1 Samuel 31:12-13**).

4. Respekvolle Kremasie (Moderne Keuse/Ritueel)

- **Motief:** 'n Persoonlike keuse gebaseer op godsdienstige filosofieë (soos in Hindoeïsme en Boeddhisme), of as 'n moderne, aanvaarde begrafnisopsie beheer deur staat en/of kerk.
- **Voorbeelde:** Die moderne gebruik in krematoriums.

Die Opstanding en die Verbrande Liggaam

Die Christelike leer oor die opstanding behels die geloof dat, by die wederkoms van Christus, die gelowiges se **liggame** uit die dood opgewek sal word en in 'n **verheerlikte, onverganklike toestand** omskep sal word (**1 Korinthiërs 15**).

Die vraag wat dan ontstaan: As die liggaam verbrand is, **is daar nie meer 'n liggaam vir God om op te wek nie**?

Die Teologiese Antwoord: God se Almag en Skepping

Die moderne en meer wyd aanvaarde teologiese antwoord verwerp die idee dat kremasie die opstanding verhinder, en dit berus op twee fundamentele Bybelse waarhede oor God:

1. God se Almagtigheid (Omnipotensie)

- **Die Argument:** Teoloë argumenteer dat God se mag nie deur materiële prosesse beperk word nie.
- **Die Vraag:** Maak dit vir God saak of die liggaam:
    - Vergaan het in die grond (begrafnis)?
    - Verstrooi is op see?
    - Verteer is deur wilde diere?
    - Verdamp is in 'n ontploffing?
    - Verbrand is tot as?
- **Die Antwoord:** Nee. God het die mens **uit stof** geskep (**Genesis 2:7**). As God 'n liggaam uit basiese elemente (stof) kan skep, kan Hy enige liggaam wat na sy basiese elemente teruggekeer het (of dit nou deur verrotting of verbranding is) net so maklik herskep en dit in 'n nuwe, verheerlikte toestand omskep.
- **Die Fokus:** Die opstanding is 'n **daad van goddelike herskepping**, nie bloot 'n rekonstruksie van die oorblywende fisiese dele nie.

2. Die Omskepte Liggaam

- Die Bybel leer dat die opgestane liggaam **anders** sal wees as die huidige, aardse liggaam (**1 Korinthiërs 15:42-44**):

  "Dit word gesaai in **verganklikheid**, dit word opgewek in **onverganklikheid**; dit word gesaai in **oneer**, dit word opgewek in **heerlikheid**; dit word gesaai in **swakheid**, dit word opgewek in **krag**; 'n **natuurlike liggaam** word gesaai, 'n **geestelike liggaam** word opgewek."

3. Die Teologiese Betekenis

1. **Verganklikheid Verby:** Die "saad" (ons huidige verganklike, sterflike liggaam) moet tot 'n einde kom.
2. **Transendensie:** Die "nuwe plant" (die verheerlikte, onsterflike liggaam) is 'n **transformasie** en 'n **skepping** wat die ou toestand ver oortref. Dit is nie 'n herstel van die ou, gebrekkige liggaam nie, maar 'n nuwe skepping.
3. **Irrelevansie van die Metode:** Of die saad nou deur verrotting, verbranding, of enige ander manier vergaan, die krag om die nuwe plant te skep lê **in God** (die Tuinier), nie in die voortbestaan van die oorspronklike saad se dop nie.

Die geloof is dat God die **identiteit** van die individu sal herstel, ongeag die toestand of ligging van die oorspronklike oorskot.

Kortom: Die beswaar is te verstane vanuit 'n letterlike oogpunt, maar teologie sê dat **kremasie nie die opstanding verhinder nie**, want God se mag en die aard van die verheerlikte liggaam oorskry die aardse prosesse van verbranding of verrotting.

Die Bybelse Beskrywing van die Verheerlikte Liggaam

Paulus spreek die mense in Korinthe aan wat skepties was oor die opstanding en vrae gehad het oor hoe so 'n liggaam sou lyk. Hy gebruik die analogie van 'n **saad** om die verskil tussen die aardse en die opgestane liggaam te verduidelik.

1. Die Hoofstuk: 1 Korinthiërs 15

In hierdie hoofstuk onderskei Paulus tussen die liggaam wat gesaai word (die sterflike, aardse liggaam) en die liggaam wat opgewek word (die onsterflike, verheerlikte liggaam).

Die Liggaam wat Gesaai word (Aards)	**Die Liggaam wat Opgewek word (Verheerlik)**
Verganklikheid (onderworpe aan verval en dood)	**Onverganklikheid** (onsterflik)
Oneer (swakheid en tekortkominge)	**Heerlikheid** (skitterend en volmaak)
Swakheid (gebreke en siekte)	**Krag** (bonatuurlike vermoë)
Natuurlike Liggaam (gehoorsaam aan aardse wette)	**Geestelike Liggaam** (volg God se Gees)
Aards (van die eerste Adam)	**Hemels** (soos Christus se opgestane liggaam)

2. Sleutelverse oor die Aard daarvan

- **1 Korinthiërs 15:42-44 (Die Transformasie):**

  "Dit word gesaai in **verganklikheid**, dit word opgewek in **onverganklikheid**; dit word gesaai in **oneer**, dit word opgewek in **heerlikheid**; dit word gesaai in **swakheid**, dit word opgewek in **krag**; 'n **natuurlike liggaam** word gesaai, 'n **geestelike liggaam** word opgewek."

- **Filippense 3:21 (Die Ooreenkoms met Christus):**

"wat ons vernederde liggaam van gedaante sal verander, om gelykvormig te word aan sy **verheerlikte liggaam**, volgens die werking waardeur Hy ook alles aan Homself kan onderwerp."

- Die opgestane liggaam sal soos **Christus se eie opgestane liggaam** wees—fisies, maar nie meer aan aardse beperkinge soos kos, siekte, of 'n geslote deur gebonde nie (sien Lukas 24:36-43).

3. Die Implikasie vir Kremasie

Hierdie beskrywings versterk die argument dat kremasie nie 'n struikelblok is nie:

- Die opgestane liggaam is so radikaal getransformeer ('n **geestelike liggaam** in plaas van 'n **natuurlike liggaam**), dat die oorspronklike toestand van die aardse oorskot (verrot of verbrand) irrelevant is vir die skeppingsdaad wat God gaan uitvoer.

Die hoop is dus dat die gelowige, net soos Christus, 'n onsterflike, volmaakte liggaam sal ontvang wat nie meer aan pyn, siekte of die dood onderworpe is nie.

Wanneer Verbranding Lykskending is

1. Gebrek aan Regmatige Gesag of Toestemming

Die primêre bepaler is of die persoon wat die verbranding uitvoer, die **reg om dit te doen** het:

- **Geen Testamentêre Bevel:** Die oorledene het in 'n testament uitdruklik 'n begrafnis versoek, maar die familie/persoon kies verbranding.
- **Geen Familiegesag:** Verbranding word uitgevoer deur iemand wat nie die wettige gesag (soos die naasbestaande of eksekuteur) het om daardie besluit te neem nie.
- **Onwettige Krematorium:** Die verbranding word buite 'n gelisensieerde en gereguleerde krematorium gedoen. In die meeste moderne state is slegs amptelike, gelisensieerde instellings gemagtig om verbranding te doen.

2. Ontering en Kwaadwillige Doel

As die motief agter die verbranding is om die oorledene **kwaadwillig** te onteer of om skade aan te rig, val dit onder lykskending.

- **Wraak of Haat:** Die Moabiete wat die Koning van Edom se bene verbrand het (**Amos 2:1**) het hom onteer. Dit is die klassieke historiese voorbeeld van ontheiliging van 'n lyk, omdat dit met 'n **motief van wraak en vernedering** gedoen is.

- **Wegsteek van Misdaad:** Verbranding wat plaasvind om die oorsaak van dood te verberg of om die bewyse van 'n moord te vernietig (soos u vroeër genoem het met die Nazi's se poging om die omvang van die slagting te verberg).

3. Skending van die Begraafplaas/Rusplek

- **Opdelwing en Verbranding:** Die daad om 'n liggaam **op te grawe** en dit dan te verbrand, sal 'n dubbele oortreding wees, wat neerkom op grafskending en lykskending.

In Kontras: Respekvolle Kremasie

Wettige kremasie in 'n moderne konteks val **nie** onder lykskending nie, aangesien dit:

1. Uitgevoer word met **wettige gesag** (toestemming van familie/testament).
2. Uitgevoer word op 'n **beheerde, eerbiedige** manier (in 'n gelisensieerde krematorium).
3. Uitgevoer word **sonder die bedoeling** om die oorledene se nagedagtenis te onteer.

Die Moderne Praktyk van Kremasie

Die moderne praktyk van verassing het in die laat 19de eeu in Europa posgevat, veral nadat die Italiaanse professor **Brunetti** in die 1870's die eerste moderne krematorium ontwikkel het. Hierdie innovasie het onmiddellike en skerp weerstand in die Christendom ontlok. In **1886** het die **Rooms-Katolieke Kerk** die praktyk van verassing amptelik veroordeel en selfs gedreig om persone wat dit gewaag het om oorledenes te veras, uit die kerk te **ban**. Hierdie streng posisie was 'n direkte verdediging van die tradisionele eerbied vir die liggaam as 'n tempel van die Heilige Gees. Parallel hiermee was daar in die **Protestantse wêreld** en ook in Gereformeerde kringe in die verlede wydverspreide **teologiese stemme** teen verassing. Hierdie kerklike weerstand het die eeue-oue debat oor die lot van die liggaam en die opstanding kragtig hervestig.

Is Kremasie Sonde?

Die oorgrote meerderheid moderne Christelike kerke en teoloë sê: NEE, kremasie is nie sonde nie.

Hier is 'n kort opsomming van die redes waarom dit nie as 'n sonde beskou word nie, soos bespreek in die vorige antwoorde:

Kategorie	Die Vraag / Argument	Teologiese Antwoord
Bybelse Voorskrif	Beveel die Bybel begrafnis en verbied dit verassing?	Die Bybel gee nie 'n **universele verbod** op kremasie nie. Begrafnis was die **gebruik** (tradisie), maar nie 'n bindende goddelike **gebod** nie.
Liggaamlike Opstanding	Verhoed kremasie God om die liggaam op te wek?	**Nee.** God is Almagtig. As God 'n liggaam wat na stof vergaan het (deur verrotting) kan opwek, kan Hy ook 'n liggaam wat tot as verbrand is, opwek. Die toestand van die oorskot is nie 'n struikelblok vir God nie.
Helvuur Metafoor	Kan iemand twee keer brand (eens op aarde, dan in die hel)?	**Nee.** Die "vuur" van die hel is byna universeel as 'n **metafoor** vir geestelike skeiding van God geïnterpreteer. Die oordeel het betrekking op die **siel** se verhouding met God, nie die fisiese liggaam se toestand nie.
Amos 2:1	Is dit 'n gruwel om 'n liggaam te verbrand?	Die vers veroordeel **nie** kremasie nie, maar die **ontering** van die dooies as 'n daad van uiterste wraak. Dit gaan oor die **motief** van die daad, nie die metode van verassing self nie.
Moderne Kerkbeleid	Wat sê die Kerke nou?	Die meeste hoofstroom-Christelike kerke, insluitend die Katolieke Kerk (sedert 1963) en baie Protestantse denominasies, laat kremasie toe, mits dit op 'n respekvolle manier gedoen word en nie uit ongeloof (bv. om die opstanding te ontken) nie.

Kortom: Die daad van respekvolle kremasie word vandag deur die meeste Christene as 'n **neutrale keuse** beskou wat nie die mens se geestelike lot beïnvloed nie.

Bybelverse oor "Stof en As"

Hier is 'n paar sleutelverse wat die mens se bestaan in terme van "stof" en "as" beskryf:

1. Die Oorspronklike Uitdrukking (Genesis)

Die mees direkte bron is **Abraham se pleidooi** by God toe hy vir die stad Sodom intree. Hy gebruik die frase om sy eie nietigheid in God se teenwoordigheid te erken:

Genesis 18:27 (Afrikaanse Ou Vertaling) "Toe het Abraham geantwoord en gesê: Kyk, ek het dit gewaag om met die Here te spreek, alhoewel ek **stof en as** is."

2. Die Terugkeer na Stof (Genesis en Prediker)

Die idee dat die mens uit stof geskep is en na stof sal terugkeer, is 'n fundamentele tema in die Bybel.

Genesis 3:19 (Nadat Adam gesondig het) "In die sweet van jou aangesig sal jy brood eet totdat jy terugkeer na die **aarde**, want daaruit is jy geneem; want **stof** is jy, en tot **stof** sal jy terugkeer."

Prediker 12:7 "en die **stof** na die aarde terugkeer soos dit gewees het, en die gees na God terugkeer wat dit gegee het."

3. Stof as Simbool van Nietigheid

Die idee van stof (soms ook met as geassosieer) word gereeld gebruik om die **nietigheid, broosheid en verganklikheid** van die mens te beklemtoon in kontras met God se ewigheid en mag.

Job 34:15 "alle vlees sal **tesame vergaan**, en die mens sal tot **stof** terugkeer."

Psalm 103:14 "Want Hy weet watter maaksel ons is, Hy dink daaraan dat ons **stof** is."

Opsomming:

- Abraham het die frase **"stof en as"** gebruik as 'n uitdrukking van nederigheid.
- Die Bybel herhaal deurentyd die teologiese waarheid dat die mens uit **stof** gemaak is en daartoe sal terugkeer (soos in Genesis en Prediker), wat dieselfde boodskap van menslike broosheid oordra.

Teologiese Agtergrond en Besware

In die verlede het sommige Christelike groepe, veral die Katolieke Kerk en sekere Protestantse denominasies, kremasie teëgestaan. Die besware was histories gebaseer op die volgende:

1. Die Liggaam se Opstanding

Die primêre beswaar was dat kremasie die **liggaam se fisiese opstanding** moeilik of onmoontlik sou maak tydens die Tweede Koms van Christus. Die tradisie het die idee van **begrafnis** (terugkeer na die aarde) geprys, geskoei op die begrafnis van Jesus Christus.

- **Die Kerk se Reaksie:** Hierdie beswaar word vandag deur die meeste teoloë verwerp. Hulle argumenteer dat God **almagtig** is. As God uit stof (die aarde) 'n liggaam kan skep, en as God 'n liggaam wat tot stof vergaan het (deur natuurlike verrotting) kan opwek, kan God sekerlik ook 'n liggaam opwek wat tot as verbrand is. Die toestand van die liggaam (verbrand, verrot, of op see verlore) maak vir God **geen verskil** nie.

2. Die Hel en Liggaamlike Straf

Die idee wat u noem – dat die persoon reeds gebrand het en dus nie weer in die hel kan brand nie – is 'n **volksgeloof** (of bygeloof) wat spruit uit die letterlike interpretasie van die hel as 'n plek van **fisiese vuur** en **liggaamlike pyn**.

- **Die Teologiese Siening:** Die meeste teoloë vandag beskou die "vuur" van die hel as **metafories**. Dit simboliseer:
    - **Skeiding van God:** Die ergste straf is die ewige en totale afwesigheid van God se teenwoordigheid en liefde.
    - **Intense Berou:** 'n Vreeslike, innerlike "vuur" van spyt en die besef van verlore kanse.
    - **Nood:** Die term "vuur" is 'n manier om 'n mens se uiterste geestelike nood en ellende te beskryf, eerder as 'n fisiese oond.

Gevolgtrekking: Die toestand van die liggaam (of dit nou voorheen verbrand is of nie) het **geen invloed** op 'n persoon se siel se lot in die hiernamaals of die aard van die "straf" in die hel nie. Jou siel word geoordeel op grond van jou lewenswandel, nie op grond van jou begrafnisprosedure nie.

Huidige Kerklike Standpunte oor Kremasie

Die meerderheid hoofstroom-Christelike kerke het hul historiese besware teen kremasie versag of heeltemal laat vaar, en laat dit nou toe as 'n aanvaarbare keuse.

1. Rooms-Katolieke Kerk

- **Historiese Posissie:** Die Katolieke Kerk het kremasie histories verbied (tot 1963) omdat hulle begrafnis as die mees eerbare vorm van begrawing beskou het (na die voorbeeld van Christus).
- **Huidige Posissie:** Kremasie word **toegelaat** (sedert 1963).
- **Belangrike Voorwaarde:** Alhoewel kremasie toegelaat word, vereis die Kerk dat die **as bewaar word in 'n heilige plek** (soos 'n begraafplaas of 'n kript). Dit mag **nie** verdeel, verstrooi, by die huis gehou, of in juweliersware verander word nie. Die rede hiervoor is om die geloof in die opstanding van die liggaam en die waardigheid van die menslike oorskot te behou.

2. Protestantse Kerke (Algemeen)

Die meeste Protestantse denominasies het vroeg of later die besware laat vaar. Die fokus lê op die **gees** wat na God terugkeer, nie die liggaam se metode van verwydering nie.

- **Nederduitse Gereformeerde Kerk (NG Kerk):** Aanvaar kremasie as 'n opsie. Die kerk fokus op die feit dat God se opstandingsmag nie deur die wyse van begrafnis beperk word nie.
- **Metodiste Kerk:** Laat kremasie toe en sien dit as 'n aanvaarbare opsie vir die berusting van die liggaam.
- **Lutherse Kerk:** Die meeste Lutherse liggame het geen teologiese beswaar teen kremasie nie.
- **Anglikaanse / Episkopale Kerk:** Aanvaar kremasie ten volle.

3. Oosterse Ortodokse Kerk

- **Posissie:** Die Oosterse Ortodokse Kerk is die **uitsondering** en **verbied steeds** kremasie in die meeste gevalle.
- **Rede:** Hulle handhaaf die tradisionele leer dat die liggaam in sy natuurlike vorm aan die aarde moet terugkeer as 'n teken van respek en in afwagting van die opstanding. Hulle sien dit as 'n skending van die liggaam. Kremasie word slegs in uiterste omstandighede (bv. 'n pandemie of staatsregulasies) gedoen.

Samevatting vir jou Dokument:

Die vraag oor "Is Kremasie Sonde?", is die kernpunt dat die **meerderheid van Westerse Christendom** kremasie aanvaar het, solank dit met **eerbied** en nie uit 'n anti-Christelike motief (soos ontkenning van die opstanding) gedoen word nie.

Die Verskil tussen Bybelse Ontering en Moderne Lykskending

Die vrees dat verbranding as 'n "gruwel" gesien word, is vandag direk gekoppel aan die regskonsep van lykskending. Beide antieke en moderne standpunte veroordeel die daad van verbranding slegs wanneer die **motief** kwaadwillig is.

Kriterium	**Bybelse Ontering (Amos 2:1)**	**Moderne Lykskending**
Klassieke Voorbeeld	Moab verbrand die bene van die Koning van Edom tot kalk.	Onwettige opgrawing, ongemagtigde verbranding, of verberging van bewyse.
Die Sentrale Sonde	**Wraak en Ontheiliging:** Die daad om 'n vyand se ewige rus te ontsê en hom te verneder ná sy dood.	**Gebrek aan Regmatige Gesag:** Verbranding sonder die nodige wettige toestemming van die naasbestaandes of staatsowerhede.

Kriterium	Bybelse Ontering (Amos 2:1)	Moderne Lykskending
Die Regs-aspek	Die oortreding van basiese menslike en Godgegewe **eerbied** vir die dooies.	Die oortreding van **Wet en Orde** (veral grafskending en die skending van gesondheidswette).
Die Oorskot	Die verbranding van reeds geskende oorblyfsels (die bene).	Die verbranding van 'n liggaam met die doel om die oorsaak van dood te verberg of 'n misdaad te verbloem.
Gevolgtrekking	Die Bybel veroordeel die **kwaadwillige verbranding** van die oorskot van 'n mens.	Die Reg veroordeel die **ongemagtigde verbranding** van 'n liggaam as 'n skending van die openbare moraal en die wet.

Samevattend

Wettige, respekvolle kremasie in 'n moderne krematorium word **nie** as lykskending of ontering beskou nie. Dit word uitgevoer met toestemming en eerbied. Daarenteen, of dit nou in die antieke tyd was (soos in **Amos**) of in die moderne hofsaal, val die verbranding van 'n lyk slegs onder 'n "gruwel" of "skending" wanneer dit gedryf word deur **haat, ontering of die verberging van 'n misdaad.**

Afsluiting: Materie, Tyd, en God se Almag

Die diepste vrees van die kerklike tradisie was dat verassing die liggaam sou vernietig en sodoende God se plan vir die opstanding sou dwarsboom. Hierdie vrees kan egter deur die skeppingswet en die wetenskap van materie gestel word:

Volgens die beginsel van die behoud van materie, kan materie nie vernietig word nie, maar slegs **van vorm verander**. Wanneer die liggaam by begrafnis vergaan, is dit 'n natuurlike proses van **omskakeling** wat die organiese materie oor tyd omsit in water, gas en basiese elemente (stof), 'n proses wat dikwels maande of jare duur.

By kremasie word hierdie proses bloot **verhaas** en vind dit binne 'n paar uur plaas. In beide gevalle – of dit nou deur die stadige verrotting van die aarde is, of die vinnige hitte van die krematorium – word die liggaam gereduseer tot sy basiese elemente en anorganiese stof/as. Die oorspronklike materie van die mens bly steeds **behou** in die heelal, net in 'n ander vorm.

Die teologiese gevolgtrekking is dus duidelik en onverbiddelik: as die opstanding van die liggaam 'n daad van **goddelike herskepping** is, soos Paulus met die saad-metafoor verduidelik (**1 Korinthiërs 15**), maak die *tyd* wat dit neem vir die materie om te verander—hetsy lank (begrafnis) of kort (kremasie)—**geen verskil aan God se Almag nie**. Die vrees dat kremasie die opstanding verhinder, word dus deur beide teologie en

die basiese wetenskap van materie ontkrag. God sal die gelowige uit stof en as opwek tot 'n verheerlikte, onverganklike liggaam.

Die Basiese Elemente by die Opstanding

- **Die Materie:** Die **materie** (die basiese chemiese elemente soos koolstof, suurstof, stikstof, kalsium, ens.) waaruit ons aardse liggaam bestaan het, bly **behoud** in die heelal, hetsy dit in die grond of as as.
- **Die Vorm:** Wat die opstanding egter verander, is die **vorm en aard** van daardie materie. Die geloof is dat God daardie basiese elemente kan gebruik om 'n **nuwe, verheerlikte, onverganklike liggaam** te skep wat dieselfde identiteit as die oorledene het, maar nie meer aan die beperkinge van die "natuurlike liggaam" onderworpe is nie (**1 Korinthiërs 15**).

Die Siel en die Materie: Die Verskil in Duursaamheid

Die punt vir die ***diep denkers*** lê in die onderskeid tussen die twee komponente van die mens, soos u dit gestel het:

1. **Die Siel/Gees (Onsterflikheid):** Die onsigbare deel van die mens wat die identiteit, bewussyn, en lewe dra. Die Bybel leer dat hierdie deel **onvernietigbaar** is deur die mens of die natuur; dit kan **slegs deur God se direkte optrede** vernietig word (Matteus 10:28). Dit gaan onmiddellik na die dood terug na die Skepper.
2. **Die Liggaam (Behoud van Materie):** Die sigbare, materiële omhulsel. Die wet van die behoud van materie leer ons dat hierdie liggaam nie werklik "vernietig" word nie, maar bloot sy vorm van organiese struktuur verander na basiese chemiese elemente (stof, gas, as). Dit is **onvernietigbaar** op 'n fisiese, chemiese vlak.

Niks wat die mens met die liggaam kan doen (begrafnis of kremasie) vernietig enigeen van die twee onmisbare komponente van die mens nie.

- Die **siel** bly behoue by God.
- Die **materie** bly behoue in die heelal.

God is dus ten volle in staat om by die opstanding die bewaarde siel met 'n nuwe, getransformeerde liggaam te herenig.

Bronnelys

Hierdie lys bevat die primêre tekste wat die teologiese en historiese argumente in jou dokument ondersteun.

1. **Die Bybel (Verskeie Vertalings):**
    - **Genesis 3:19, Genesis 18:27:** (Oor die mens as stof en as).
    - **1 Samuel 31:11-13:** (Die verbranding van Saul se liggaam as 'n daad van eer).
    - **2 Konings 3:27:** (Moontlike konteks vir die Moab-oorlog).
    - **Amos 2:1:** (Die veroordeling van verbranding uit wraak en ontering).
    - **1 Korinthiërs 15:42-44, 50-54:** (Die leerstelling oor die opstanding en die "geestelike liggaam").
    - **Levitikus 20:14, 21:9:** (Verbranding as straf vir uitsonderlike misdade).
2. **Kerkdokumente:**
    - **Die Kategismus van die Katolieke Kerk (CCC):** Afdelings oor die liggaam en begrafnis (veral die toegelaatdeheid van kremasie, maar die vereiste vir die bewaring van as).
3. **Teologiese Werke:**
    - **Teologiese Interpretasies** oor die opstanding van die liggaam en die metaforiese aard van die helse vuur.
4. **Historiese Verwysings:**
    - **Joodse Halakha (Wet):** Interpretasies van die Ou-Testamentiese strawwe (steniging voor verbranding).

Vir Verdere Bybelstudie deur my:

Om ander Bybelstudies en die versameling gdokumente deur my **Ockert Jansen van Nieuwenhuizen** op te spoor, word u uitgenooi om die volgende “Public domain” argief te besoek:

Digitale Argiefverwysing:

Archive.org (Soek vir: **"Ockert Jansen van Nieuwenhuizen"** in die soekbalk op die webwerf).